

Lausunto 26.4.2021

Ympäristöneuvos Timo Turunen

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle

HE 47/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta sekä alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta ja niihin liittyviksi laeiksi

Ympäristöministeriö on osallistunut työ- ja elinkeinoministeriön asettamassa työryhmässä lakiesityksen valmisteluun ja antanut siitä lausunnon. Ympäristöministeriö kannattaa hallituksen esitykseen sisältyviä lakiesityksiä.

Ympäristöministeriö näkee hallituksen esityksen yleisperustelujen mukaisesti kannatettavana lähtökohtana sen, että voimassa olevia ja kumottavaksi tarkoitettuja lakeja muutetaan vain siltä osin kuin se on tarpeen lain selkeyttämiseksi ja säätelyn keventämiseksi ja jotta lainsäädäntö vastaisi EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahastojen ohjelmakauden 2021–2027 sääntelyn edellyttämiä sääntelytarpeita.

Ympäristöministeriön mukaan on tärkeää se, että lakiesityksellä luodaan edellytykset alueiden toimintaedellytysten parantamiselle erilaisten alueiden tarpeista käsin perustuen yhteistyöhön ja vuorovaikutukseen sekä toimivaan alueiden kehittämisen suunnittelujärjestelmään samoin kuin eri tahojen selkeisiin tehtäviin ja vastuisiin tässä kokonaisuudessa. On tärkeää, että alueiden kehittäminen ja muut yhteiskunnalliset toiminnot tukevat toisiaan ja toisaalta se, että lakiesityksessä tehtävät rajataan selkeästi koskemaan alueiden kehittämistä.

Ympäristöministeriö kannattaa ja pitää erittäin tärkeänä sitä, että kestävä kehitys ja ilmastonmuutos nostetaan aiempaa selkeämmin alueidenkehittämisen tavoitteeksi ja suuntaajaksi. Kestävä kehitys tuo pitkäjänteisyyttä alueiden kehittämiseen ja painottaa taloudellisten, sosiaalisten, kulttuuristen ja ekologisten näkökohtien tasaveroista ja yhtäaikaista huomioon ottamista. Kestävän kehityksen osalta ilmastonmuutos ja sen hillintä on aivan keskeinen tavoite ja myös reunaehto siten, että alueiden kehittämisellä tulee edistää siirtymistä hiilineutraaliin yhteiskuntaan ja toisaalta tulee välttää toimia, jotka heikentävät ilmastotavoitteiden saavuttamista.

Ympäristöministeriö yhtyy siihen, että alueiden kehittämisen suunnittelujärjestelmä säilytetään pääosiltaan nykyisellään siten, että laajaan yhteistyöhön ja vuorovaikutteiseen valmisteluun perustuvat valtioneuvoston aluekehittämispäätös ja maakuntien liittojen hyväksymä maakuntaohjelma ohjaavat alueiden kehittämistä toisiaan tukien. On perusteltua keventää suunnittelujärjestelmää siten, että luovutaan tarpeettomina erillisistä ministeriökohtaisista

”aluekehittämissuunnitelmista” tai maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelmista. Uutena toimintamuotona esitetty alueiden kehittämisen keskustelu parantaa valtion ja maakuntien välistä vuorovaikutusta. Toisaalta riskinä on prosessin raskaus ja suuri voimavaratarve, lopputuloksen vähäinen vaikuttavuus sekä mahdolliset päällekkäisyydet muiden prosessien kanssa.

Hankkeiden rahoittamisen osalta ympäristöministeriö kannattaa sitä, että viranomaisten toimivalta ja tukimenettely säilyisi pääosin ennallaan ja siihen tehtäisiin tarvittavat Euroopan unionin asetusten mahdollistamat muutokset ja täsmennykset. Olennaista lakiehdotuksessa on muun muassa valtakunnallisten teemojen huomioiminen, ja sitä kautta esimerkiksi vihreän talouden ja vähähiilisyyden teeman huomioiminen.